

Bezoekadres
Weesperplein 8
1018 XA Amsterdam

Gemeente Amsterdam

Postbus 2758
1000 CT Amsterdam
Telefoon 020 255 1550
Fax 020 255 1551
info@dro.amsterdam.nl
www.dro.amsterdam.nl

Technische Adviescommissie Hoofdgroenstructuur (TAC)

Stadsdeel Nieuw-West
T.a.v. Mevrouw P. Brouwer
Postbus 2003
1000 CA Amsterdam

Datum

Ons kenmerk

Behandeld door

Doorkiesnummer

E-mail

Secretariaat TAC

020 255.1543

SecretariaatTAC@dro.amsterdam.nl

Onderwerp

Advies aangepaste bestemmingsplan sportpark Ookmeer

Geachte mevrouw Brouwer,

Op 2 april 2013 heeft u een advies gevraagd in het kader van artikel 3.1.1 WRO voor bestemmingsplan sportpark Ookmeer in Amsterdam Nieuw-West. Aangezien het initiatief in de Hoofdgroenstructuur ligt, is een advies van de Technische Adviescommissie Hoofdgroenstructuur (TAC) vereist. De TAC is gehouden haar adviezen te baseren op de richtlijnen die zijn vastgelegd in het instrumentarium voor de Hoofdgroenstructuur van de 'Structuurvisie Amsterdam 2040 - Economisch sterk en duurzaam'. Tevens is het Ruimtelijk Toetsingskader Sloterpark voor het sportpark Ookmeer van kracht.

De Hoofdgroenstructuur omvat de minimaal benodigde hoeveelheid groen die Amsterdam wil borgen, bestaande uit gebieden die waardevol zijn voor de stad en de metropool, omdat zij een onmisbare functie vervullen voor groene recreatie, verbetering leefklimaat, waterhuishouding, hittedemping, verbetering luchtkwaliteit, biodiversiteit en voedselproductie. Behoud van cultuurhistorische waarden en een gevarieerd totaalaanbod aan groen zijn belangrijke aspecten. Ingerepen in de Hoofdgroenstructuur worden op inpasbaarheid beoordeeld. De TAC let bij de beoordeling van de ter advisering voorgelegde plannen in het bijzonder op de effecten daarvan op de kwaliteit, het gebruik en de beleving van het groen. Een landschappelijk optimaal ingepaste situering van huidige en toekomstige bebouwing is hierbij een essentieel aandachtspunt.

Over een aantal onderdelen van het thans voorliggende bestemmingsplan heeft de TAC al in een eerder stadium geadviseerd. Die adviezen betroffen de inpasbaarheid van schoolwerktuinen (november 2004), een multifunctioneel sportcentrum (november 2004), een klimobject en timmerweide (september 2007) en ISH in het

oude ALO-gebouw (juli 2008). Tenslotte heeft de TAC op 3 maart 2011 een negatief advies gegeven op het toenmalige voorontwerp van dit bestemmingsplan en op 7 februari 2012 respectievelijk 15 februari 2013 een negatief advies op het ontwerp bestemmingsplan.

Beleidskader Structuurvisie

Volgens de Structuurvisie Amsterdam 2040 behoort het sportpark Ookmeer tot het groentype 'sportpark'. Daarbij is een onderdeel getypeerd als 'volkstuinpark/schoolwerktuin'.

De volgende richtlijnen gelden voor het groentype 'volkstuinpark/schoolwerktuin':

Volkstuinpark/schoolwerktuin	
Gebruik, gewenste beleving	Onderscheid wordt gemaakt tussen volkstuinparken in de stadsrand en verder weg gelegen tuinparken. In deze laatste vindt relatief meer verblijfsrecreatie plaats. Volkstuinen zijn bedoeld voor dag- of verblijfsrecreatie, met onderhoud van sier- en groentehuizen als dagelijkse bezigheid. Voor de belevingskwaliteit zijn belangrijk: een gevoel van afstand tot de stad, de verzorgdheid en aantrekkelijkheid van het complex (waarbij onderhoud een doorslaggevende rol speelt) en de sociale samenhang binnen het park. Het volkstuinpark moet mede een publieksfunctie vervullen, bijvoorbeeld door middel van een voorlichtingscentrum of kleine markt in de entreezone. Indien deel uitmakend van een recreatief of ecologisch netwerk, moet het park ook een groene wandel- of fietsroute of ecologische verbindingszone bezitten. Bebouwing en verharding moeten ondergeschikt blijven aan de groenfunctie. Schoolwerktuinen zijn specifiek bestemd om schoolkinderen groente, fruit en bloemen te laten kweken. Schoolwerktuinen hebben een educatieve ruimte nodig en een beheergebouw. De publieksfunctie is beperkt.
Gewenste zonering	Entreezone met verenigings- en publieksvoorzieningen. Tuinparken, gescheiden door hagen, windsingels en dergelijke. Bij volkstuinparken: doorgaande routes, ingericht als recreatieve wandel- en fietsroute. Buitensingel en ringsloot, natuurvriendelijk ingericht en beheerd.
Type beheer	Intensief. Natuurlijke delen extensief.
Ontsluiting	Maximaal.
Bezoekersdruk	gemiddeld (volkstuinparken), laag (schoolwerktuinen).
Voorbeelden	Sloterdijkmeer/Ons Genoegen, Amstelglorie, Ons Buiten, Klein Danzig, schoolwerktuinen Baanackerspark.
Beleidsintentie	Volkstuinparken dienen een openbaar karakter te krijgen. Stimuleren van culturele voorzieningen die passen bij het gebied (bijvoorbeeld beeldentuin). Schoolwerktuinen dienen primair het onderwijs. Voor elk park is een beheerplan nodig voor het gemeenschappelijke groen volgens Nationaal Keurmerk Natuurlijk Tuinieren. Alleen op de verblijfsrecreatieve tuinparken is het toegestaan gedurende april t/m september te overnachten. Kleinschalige evenementen (bijvoorbeeld informatiemarkt, culturele voorstellingen).
Inpasbare voorzieningen	Bebouwing en verharding, ondergeschikt aan de groenfunctie. Kleinschalige voorzieningen voor tuinverenigingen. Volkstuinparken: Voorzieningen die het medagebruik stimuleren, zoals wandelpaden, kleinschalige horeca, kinderspeelplaats, sportvelden, kunstobjecten. Voorzieningen gericht op natuureducatie.

De volgende richtlijnen gelden voor het groentype 'sportpark':

Sportpark	
Gebruik, gewenste beleving	Sportparken: alle terreinen voor (landgebonden) sport in verenigings- en/of clubverband. Sportparken worden gebruikt voor intensieve sportbeoefening en dienen daarnaast voor de recreatieve sportbeoefening en als onderdeel van het openbare leven op wijkniveau. De bezoekers zijn voornamelijk georganiseerde en ongeorganiseerde sporters en toeschouwers. De grotere parken hebben daarnaast een beperkte functie als wandelgebied. Belangrijk is dat de parken op een goede manier zijn ingebed in de stedelijke omgeving, vrij toegankelijk en uitnodigend zijn en geen geïsoleerde eenheden vormen. Onderscheid kan hierbij gemaakt worden naar (kleinschalige) stedelijke parken en de (grootschalige) groene sportparken.
Gewenste zonering	Velden, vrijetijdsaanbod (binnen en buiten) voor intensief gebruik, met ruimte voor toeschouwers. Waar afscheiding gewenst is groene randen met waterijst voor verfraaiing en afscherming, rekening houdend met de sportfunctie.
Type beheer	Velden: intensief, gericht op een optimaal sportief gebruik. Groene Randen: intensief, gericht op groene verfraaiing van het sportpark, zowel voor de bezoekers als voor de omwonenden. Als het Sportpark in een ecologische structuur ligt dan dient het water in de waterijst natuurvriendelijk (extensief) te worden aangelegd en onderhouden. Voorbeeld: sportpark Middenmeer, liggend in het Ecolint.
Ontsluiting	Intensief.
Bezoekersdruk	Hog.
Voorbeelden	Stedelijke sportparken: Olympiaplein, J. Banckersweg, Jan van Galenstraat, Tuindorp Oostzaan, Tennis-park Linnaeushof. Groene sportparken: Ookmeer, Middenmeer-Voorland, Sloten, Kaddeelen, De Weeren, W.H. Vliegenbos.
Beleidsintentie	Stedelijke sportparken: Stedelijke sportparken zijn de (vaak kleinschalige) in de wijken geïntegreerde sportparken, waaronder tennisparken. Centraal staat het in stand houden van een kleinschalig fijnmazig sportaanbod. De velden en vrijetijdsaanbod (binnen en buiten) worden ingericht voor optimaal sportief gebruik. Bij voorkeur dienen gebouwde voorzieningen zoveel mogelijk geclusterd in aangrenzende bouwblokken te worden gevestigd. Groene sportparken: De groene sportparken zijn de grotere sportparken (waaronder de in het Sportplan genoemde topparken Bijlmerpark, Ookmeer, Eendracht, Sloten, Middenmeer-Voorland) die qua locatie nauw aansluiten op de groenstructuur van de stad (waaronder golfterreinen). Naast sportbeoefening staat hier ook groenbeleving en groene recreatie centraal. Bebouwing dient zoveel mogelijk in geclusterde vorm op het sportpark plaats te vinden. Het openbare en (fysiek) open karakter van de sportparken moet worden versterkt. Groene, recreatieve routes over het park verbinden stad en ommeland. Modernisering waarbij het bestaande groene karakter niet wezenlijk verandert geldt als inpasbaar binnen sportparken. Het sportpark is hoogwaardig landschap-pelijk vorm gegeven. Het groen dient vooral ter verbinding en verfraaiing. Een waterijst om het gebied en een goede doorsadering met sloten zorgt voor waterberging en biedt daarnaast kansen voor de natuur. Als het sportpark in of nabij een ecologische structuur ligt (Middenmeer in ecolint, Sportpark Sloten bij Groene As) dan dienen de waterpartijen met natuurvriendelijke oevers te worden ingericht en natuur-vriendelijk te worden beheerd. Het bebouwings-/verhardingspercentage bedraagt op zowel stedelijke als groene sportparken maxi-maal circa 15% van de totale oppervlakte van het betreffende sportpark. Voor sportparken waar op het moment van vaststelling van de Structuurvisie al een hoger percentage voor bebouwing/verharding is én voor topparken (vastgesteld en vast te stellen in toekomstige Sportnota's), geldt een percentage van circa 20%. Kunstgras en verharding ten behoeve van sportuitoefening vallen niet onder de verhardingsnorm en zijn toegestaan. Parkeerfaciliteiten (inclusief gewapend gras) vallen wel onder de verhardingsnorm. Evenementen die aansluiten bij de mogelijkheden, het karakter, de omvang en de opzet van het sport-park (bijvoorbeeld sportevenementen en manifestaties).
Inpasbare voorzieningen	Recreatieve routes, voorzieningen voor intensief sportief en maatschappelijk (medegebruik, zoals een beheerdersgebouw, (multifunctioneel) clubgebouw, maatschappelijke voorzieningen (kinderopvang, voorzieningen voor buurtactiviteiten en onderwijs), commercieel sportaanbod (indoorsport en leisure-functies), commerciële functies (gezondheidscentra, fysio, kleinschalige overnachtingsmogelijkheden geli-eerd aan topsport), mits een directe versterkende link aan het sportaanbod blijvend gegarandeerd kan worden. Op de groene sportparken zijn overdekte voorzieningen alleen inpasbaar als ze het groene karakter van het sportpark niet aantasten.

In het Ruimtelijk Toetsingskader Sloterpark wordt specifiek voor het sportpark Ookmeer gestreefd naar:

- a) een heldere structuur van waterverbindingen met ecologische oevers, verkeerswegen voor auto- en langzaam verkeer met een duidelijk hiërarchische indeling voor een optimale toegankelijkheid van het gebied. Daarbij vormt het verlengde van Meer en Vaart de belangrijkste noord-zuid verbinding die aansluit op een openbare rondweg.
- b) het toevoegen van water in oost-west richting.
- c) het zoveel mogelijk clusteren van de voor het sportpark Ookmeer benodigde parkeerplaatsen.
- d) de ontwikkeling van het gebied tussen het verlengde van Meer en Vaart en de waterrand van het Ruige Riet tot een campusachtige parkstrook met een afwisseling van open velden en gebouwde intensieve sport- en leisure-voorzieningen.

Het plan

Het plangebied van bestemmingsplan Ookmeer wordt aan de zuidkant begrensd door de Ookmeerweg en de President Allendelaan, aan de westkant door het Ma Braunpad en aan de noord- en oostkant door de voormalige stadsdeelgrens. De brandweerkazerne ligt in het plangebied en is opgenomen in dit bestemmingsplan, maar ligt niet in de Hoofdgroenstructuur.

De primaire aanleiding voor het nieuwe bestemmingsplan 'Sportpark Ookmeer' is de ouderdom van het vigerende bestemmingsplan uit 1955. Bovendien speelt het plan in op een verruiming van de gebruiksmogelijkheden van het sportpark en vormt het een actueel toetsingskader voor nieuwe ontwikkelingen.

Het sportpark heeft de laatste jaren een grote inhaalslag gemaakt. De realisatie van het Sportcentrum Ookmeer zal samen met het Universitair Sportcentrum en sportmedische faciliteiten het campusterrein gaan vormen. Naast dit grote nieuwbouwproject zijn er meerdere projecten die het sportpark steeds breder inzetbaar maken uitgevoerd. Zo is de Han Hollanderlaan vernieuwd (de Olympische bomenlaan), de atletiekbaan gerenoveerd en een nieuw kunstgrasveld aangelegd. Ook is de Troelstralaan gerenoveerd.

Het stadsdeel heeft de ambitie om het sportpark letterlijk en figuurlijk meer zichtbaar te maken om meer mensen naar het park te trekken. Sportpark Ookmeer heeft een omvang van circa 70 hectare en behoort daarmee tot één van de grootste sportparken van Nederland. Het park ligt in het stadsdeel Nieuw-West en voorziet een groot deel van de Westelijke Tuinsteden van sportvoorzieningen. Het is de ambitie

van het stadsdeel om het sportaanbod op het sportpark Ookmeer te verbreden en om meer ruimte te creëren voor aan veldsport gerelateerde vrijetijdsfuncties zoals fitness. Daardoor kan het sportpark Ookmeer uitgroeien tot hét sportpark van Amsterdam.

Conform de visie op de sportparken 2012 – 2025 wordt het sportpark ontwikkeld tot een breed sportpark, met sportvoorzieningen voor diverse doelgroepen. Naast sportvoorzieningen wordt daarbij gedacht aan een sporthotel en sportgerelateerde leisure (vrije tijdsvoorzieningen). Belangrijk uitgangspunt daarbij is dat de voorzieningen uitsluitend mogen worden gerealiseerd ter versterking van het karakter van het sportpark. Verder voorziet de visie in gebouwen die door meerdere verenigingen gebruikt zullen worden. Op dit moment is nog niet precies aan te geven waar nieuwe gebouwen zullen verrijzen, waar bestaande kleedkamers gehandhaafd blijven in verband met de afstand tot de velden en gebouwen gesloopt zullen worden. Wel is vanuit landschappelijk en ecologisch perspectief inzichtelijk gemaakt waar extra bebouwing al dan niet mogelijk is. Daarom zijn geen bouwvlakken opgenomen maar slechts bebouwingspercentages in de bestemmingen sport-1 en sport-2. Dit zorgt, binnen de kaders, voor de flexibiliteit die vanuit een efficiënte bedrijfsvoering voor de sportparken en de clusterdoelstelling wenselijk is, zonder dat de kwaliteiten van het landschap uit het oog verloren worden. In het westelijk gedeelte zal het met name gaan om de vervanging en concentratie van clubgebouwen. In het oostelijk deel zijn ook kleinschalige leisure mogelijk en (marktgerichte) indoorsporten.

Voor de komende 10 jaar worden daarbij uitsluitend sportfuncties voorzien die niet vallen onder de regelgeving van het Besluit MER. Grootschalige leisure functies worden uitgesloten. Voor de verdere toekomst wordt rekening gehouden met de totstandkoming van aanvullende voorzieningen (waaronder een ijsbaan en skihal) maar in het ter advisering voorliggende bestemmingsplan worden de voornemens daartoe ruimtelijk niet geconcretiseerd.

Nadrukkelijk wordt hierbij in het bestemmingsplan opgemerkt dat op dit moment niet te voorzien is of er in de planperiode behoefte is aan extra bebouwing, maar dat ze de mogelijkheid ertoe wel wil bieden.

Het bestemmingsplan kent vijf verschillende bestemmingen, namelijk Groen, Maatschappelijk, Sport, Verkeer en Water. Ten opzichte van de vorige versie van het bestemmingsplan is het maximale bebouwingspercentage van 5% binnen de bestemming Sport uitgesplitst naar twee deelbestemmingen. In het bestemmingsvlak sport-1 (ten westen van de Troelstralaan) is maximaal 2% bebouwing toegestaan, tegenover 10% bebouwing in bestemmingsvlak sport-2 (ten oosten van de Troelstralaan).

Daarnaast biedt het bestemmingsplan nog steeds uitbreidingsruimte qua bebouwing binnen de bestemming 'maatschappelijk' door 5% bebouwing buiten het bouwvlak toe te staan. Ook biedt het bestemmingsplan nog steeds uitbreidingsruimte qua verharding voor parkeren tot maximaal 5% van de bestemmingsvlak 'sport', ten opzichte van het huidig aanwezige parkeeroppervlak van 1,3% van de totale oppervlakte van het sportpark (8.850 m²).

Verder biedt het bestemmingsplan de mogelijkheid om bestaande gebouwen te voorzien van een tweede bouwlaag, zodat (indien daar behoefte aan is) sportverenigingen kunnen worden samengevoegd in vervangende nieuwbouw. Aangegeven wordt dat als randvoorwaarde bij extra verharding c.q. bebouwing geldt dat het maximaal toegestane percentage van 20% op het gehele sportpark, niet overschreden wordt.

Evenementen die aansluiten bij de mogelijkheden, het karakter, de omvang en de opzet van het sportpark (bijvoorbeeld sportevenementen en manifestaties) zijn inpasbaar.

De schoolwerktuinen op dit sportpark zijn specifiek bestemd om schoolkinderen groente, fruit en bloemen te laten kweken. De schoolwerktuinen beschikken over een educatieve ruimte en beheergebouw. Voor dit groentype is geen maximum bebouwings- en verhardingspercentage vastgelegd.

Advies

Op grond van de door u verstrekte informatie (adviesaanvraag, bestemmingsplan sportpark Ookmeer met toelichting, regels en kaart d.d. 22 maart 2013) constateert de TAC wederom een verbetering van het bestemmingsplan ten opzichte van de vorige versie. De TAC is blij te vernemen dat het advies ter harte is genomen om via een bestuurlijk overleg de wenselijke ontwikkeling van sportpark Ookmeer te bepalen. Dit heeft richting gegeven aan de door de TAC gevraagde concretisering van dit bestemmingsplan.

Naast de verbetering van de kwaliteit, het gebruik en de beleving van het groen heeft de TAC, zoals in eerdere adviezen ook aangegeven, mede tot taak om toe te zien op een landschappelijk optimaal ingepaste situering van huidige en toekomstige bebouwing. De TAC constateert dat aan dit aspect nu naar tevredenheid aandacht aan is besteed. Er is aandacht voor de recreatieve routing en aantakking op de omgeving. Aangegeven wordt waar bebouwing al dan niet mogelijk is en dat clustering van de bebouwing tot de hoofddoelstelling behoort. Nieuwe gebouwen zullen langs de as Troelstralaan en de Ookmeerweg geconcentreerd worden.

Door het ontbreken van een concreet ontwerp voor de wenselijk geachte extra bebouwing van circa 7000 m², valt voor de TAC in feite niet te beoordelen of een uitbreiding van de bebouwing c.q. verharding tot de maximaal toegestane 20% een kwaliteitsimpuls voor het gebruik van het sportpark dan wel de beleving van het groen

inhoudt. Op voorhand is dat niet uitgesloten, maar op grond van de thans beschikbare informatie kan de TAC daarover geen oordeel uitspreken.

Ongetwijfeld zullen er naderhand extra voorzieningen nodig zijn om de benutting van het sportpark verder aan te passen aan de eisen van de tijd. Dergelijke voorzieningen moeten ook beoordeeld worden op de consequenties voor de beleving van het groen op het sportpark. Een dergelijke beoordeling kan echter pas plaatsvinden als de ruimtelijke plannen voor de verdere herinrichting van het sportpark Ookmeer voldoende ver en concreet zijn uitgewerkt. Vanwege haar toetsende rol acht de TAC het bieden van extra bebouwingsruimte in dit stadium dan ook niet wenselijk. De TAC heeft echter begrip voor de bestuurlijke wens om in deze tijd meer flexibele bestemmingsplannen op te stellen. Daarom stemt ze in met het voornemen om in dit bestemmingsplan een uitbreiding van de bebouwing met 1% mogelijk te maken, echter onder het nadrukkelijke voorbehoud dat, zodra de plannen concreet zijn, deze alsnog ter advisering aan de TAC worden voorgelegd.

In tegenstelling tot de vorige versies van het bestemmingsplan is nu in de aangeleverde informatie helder uiteengezet wat het huidige bebouwings-/verhardingspercentage is ($19\% = 129.600 \text{ m}^2$), uit welke onderdelen deze bestaat en wat wenselijk is richting toekomst: uitbreiding van bebouwing op het sportpark met circa $1\% (6.990 \text{ m}^2)$.

Hoewel de TAC op basis van de aangeleverde informatie nog steeds moeilijk kan bepalen of het totaal aan uitbreidingsmogelijkheden qua bebouwing c.q. verharding dat geboden wordt binnen de bestemmingen sport en maatschappelijk, daadwerkelijk onder de maximaal toegestane verharding/bebouwing van $20\% (137.20 \text{ m}^2)$ blijft, gaat de TAC er in vertrouwen van uit dat hier rekening mee is gehouden bij de bepaling van de hoogte van de maximale bebouwingsregel van respectievelijk 2% en 10% binnen de bestemmingsvlakken sport-1 en sport-2. De discussie of de Troelstralaan al dan niet als verharding dient te worden meegenomen in de berekeningen, is daardoor niet meer aan de orde.

De TAC kan zich vinden in de wijze waarop de Horecavisie Osdorp uit 2006 in het bestemmingsplan is doorvertaald en deelt het standpunt van Stadsdeel Nieuw West dat dit een belangrijk ondersteunend element kan zijn. De TAC attendeert u erop dat alleen kleinschalige en sportondersteunende initiatieven inpasbaar zijn. Tegen de komst van de in de regels van het bestemmingsplan mogelijk gemaakte lunch/tearoomachtige gelegenheid of een toekomstig sporthotel – mits kleinschalig uitgevoerd - staat de TAC in principe niet afwijzend. Wel wijst de TAC erop dat dergelijke initiatieven met de grootst mogelijke zorgvuldigheid dienen te worden ingepast en daarom wordt ze graag geïnformeerd over de voortgang van nieuwe ontwikkelingen.

Volgens de in de Structuurvisie vervatte richtlijnen zijn op sportparken commerciële functies toegestaan die het sportaanbod op directe wijze en duurzaam ondersteunen. Naar de mening van de TAC valt detailhandel niet onder die omschrijving.

Detailhandel, ook al is deze sport gerelateerd en gemaximaliseerd tot een omvang van 20 m², is geen inpasbare functie op sportparken. Ook in andere gevallen heeft de TAC zich op het standpunt gesteld dat detailhandel niet onder die omschrijving valt. Op dit punt acht de TAC de Detailhandelsvisie Osdorp van 2003 dan ook strijdig met de beleidsintenties die thans ten aanzien van de Hoofdgroenstructuur van kracht zijn. In haar advies van februari 2013 heeft de TAC aangegeven dat alleen als detailhandel op overtuigende wijze is geïntegreerd in het concept van een bepaalde voorziening, de TAC aanleiding kan geven om van deze regel af te wijken. De TAC constateert dat hier op basis van de recentelijk aangeleverde stukken geen sprake van is en de detailhandel om die reden als niet inpasbaar dient te beschouwen.

Hoogachtend,

Prof. dr. G.J. Borger
Voorzitter van Technische Adviescommissie Hoofdgroenstructuur